

TECHNOLOGY OF TRANSFORMATION OF FIVE LANGUAGE DICTIONARY OF COMPARISONS INTO ELECTRONIC FORM

© Olena Levchenko, Ihor Kulchytskyy, 2015

In this article the structure of Ukrainian-Russian-Belarusian-Bulgarian-Polish dictionary of comparisons was analyzed and the technology of its transformation from paper into electronic form was proposed.

Keywords — lexicography, dictionary, comparisons, electronic dictionary, information and structural model, information system, database.

Introduction

The Law of Ukraine “On the Basic Principles for the Development of an Information-Oriented Society in Ukraine for 2007–2015” includes preservation of cultural heritage of Ukraine in one of the main strategic goals of the information society in Ukraine [22, s. I, par. 1]. To this purpose, among other things provided by law [22, s. III, par. 4, 10], the formation of appropriate information and library, and information retrieval systems of history, culture, folk art, modern art, etc. of Ukraine.

On the other hand, the current state of development of Ukrainian lexicography actualized such problems as updating of fundamental lexicons, need to transfer lexicographic heritage into digital form, and application of dictionaries to formation of linguistic components of conceptographic systems of knowledge explication [12, 3]. Especially important for Ukraine is the second problem, solving of which will help to introduce into a broad scientific use the maximum amount of information from the repertoire of published in book form lexicographical works. To these works belong Ukrainian-Russian-Belarusian-Bulgarian-Polish dictionary of comparisons [11].

Problem statement

According to one of the typological schemes [10, 141] electronic dictionaries (dictionaries, recorded on electronic information media using electronic devices) are grouped by a number of features, including “means of application” and “access method”. In compliance with the first characteristic, dictionaries are divided into computer (recorded and reproduced on a personal or portable computer); pocket (recorded on pocket electronic devices, e.g., pocket translators); mobile (recorded on mobile phones). According to second feature, the following types of dictionaries are singled out: fixed (installed on a hard disk of computer), portable (recorded on compact disks with access only if available in the drive), and online – put on a computer-server in the network and available by its means, e.g., internet. Such dictionaries are designed for a wide range of users, which determines the structure of their information base, search criteria and structure of answers to the search queries.

According to their characteristics, electronic dictionaries fully meet the concept of information systems of a reference type and, therefore, during the transformation of a dictionary from paper into electronic form, the same approaches as for the design of information systems should be used. Thus, while developing the technology of transformation of five language dictionary of comparisons into electronic form, a number of problems should be solved, including analysis of the structure of the paper version of the dictionary and definition of its structure-forming parts; definition of the internal relations of the dictionary; construction of its information and structural model and development of technology of its transformation from paper into electronic form.

The above mentioned factors determine the **topicality** of this study, with the **aim** — to offer the technology of transformation of Ukrainian-Russian-Belarusian-Bulgarian-Polish dictionary from paper into

electronic form by analyzing its structure and construction of the corresponding information and structural model.

Lexicographic fixation of comparisons

In the paper version of the Ukrainian-Russian-Belarusian-Bulgarian-Polish dictionary of comparisons an attempt to comparatively describe a fragment of the language pictures of the world, associated with the verbalization of some features (attribute comparisons), was made.

The principles of choosing the material were processed taking into consideration the analysis of the existing phraseographic works of several authors. The first Ukrainian dictionary of fixed comparisons is the work of I. Huryn [19] (2424 phrases). According to O. Yurchenko and A. Ivchenko, "I. I. Huryn included in his collection of "fixed national comparisons" many, one would say, "non-comparisons" of the types: *Буде погода, як потече із неба вода; гірша відьма вчена, як родима; Добре слово краще, ніж готові гроші; Дурна, аж носом баньки дме; Дурне, аж очі йому рогом лізуть; Лід кріпкий, хоч гармати коти*" [27, p. 5, 6]. The dictionary of O. Yurchenko and A. Ivchenko [27] is also devoted to fixation of the fixed comparisons. It was created on the different bases: during the compilation of the dictionary, the authors processed a significant number of lexicographical sources, however, as stated in the preface, "the main method of accumulating the material for this dictionary — direct survey of inhabitants of villages and towns of different age and type of occupation during the expedition, and also surveys and questionnaires of students (especially those of distant learning) and youth, collecting responses to questionnaires sent to various regions" [27, p. 6]. In our opinion, the value of the accumulated material consists in the application of the questioning method.

A number of fixed comparisons, excluded from literary works, are presented in the collection of M. Paziak [24]. The works of V. Chabanenko [16] and H. Dobrolozhi [3] are dedicated to fixed comparisons in dialects.

The first-in the Ukrainian electronic lexicography of fixed comparisons is "Elektronnyi slovnyk porivnian" ("Electronic dictionary of comparisons") [5], which "establishes the compilation of electronic dictionaries of comparisons in artistic speech". This dictionary was created on the basis of database of comparisons of Yurii Andrukhovych and Oksana Zabuzhko; this array of texts consists of 508 noun comparisons (i.e. objects and phenomena are compared, rather than actions).

In this field the achievements of Russian lexicographers [8; 20; 17; 15; 2; 7, 21, etc] are significant.

V. Oholtsev notes that "Slovar ustoiचेvykh sravnenii russkoho yazyka (sinonimo-antonimicheskii)" ("Dictionary of fixed comparisons of the Russian language (synonymous and antonymous)") [20] (2000 fixed comparisons) — is normative, it does not contain "numerous transformations of fixed comparisons used in literary works. Outside the dictionary also remain the comparisons-stamps, which, unlike the fixed comparisons, are deprived of the nationwide, language reproducibility and are limited in their use to narrow scope of literary and artistic speech: *словно вылитый из бронзы (чугуна, серебра, золота), точно вырезанный из слоновой кости (картона, жести, бумаги)...*" [20, p. 6, 7].

The dictionary of fixed comparisons of V. Mokiienko and T. Nikitina (11 thousand of units) [13] is an achievement of Russian lexicography. The compilers of the mentioned phraseographic work aimed to fully reflect the whole diversity of comparisons "in time and space", accompanying the submitted units with the detailed marking system [13, p. 7].

The dictionary of K. Horbachevych was mostly built according to alphabetic order of the objects of comparison [2]. Within the dictionary entry the comparisons are presented in compliance with different principle: first, the most common, stylistically neutral words are given, and then marked words (obsolete, poetic, folk and poetic, etc.) and finally individual and author's comparisons. The dictionary includes historical and etymological comments.

Ye. V. Ivantsova created "Idiolektnyi slovar sravnenii sibirskoho starozhyla" ("Idiolect dictionary of comparisons of the Siberian old resident") [7]. According to the researchers, this work — is the first attempt to create an idiolect dictionary of comparisons in the Russian lexicography. "As the source of the dictionary served the speech recordings of V. P. Vershynina, resident of Vershynino village, Tomsk region,

which were studied by dialectologists of Tomsk state university for a quarter of a century (1981-2004). The dictionary contains 1744 comparisons, fixed in 2599 examples. Among them there are all-Russian ..., and dialect ..., and individual ..., and created by the informant himself" [26].

Belarusian lexicography is represented with the dictionary of F. Yankovskiy "Belarusian national comparisons: brief dictionary" ("Беларускія народныя параўнанні: кароткі слоўнік") (1973) [28]. Recently in phraseology appeared also "Belarusian dictionary of national comparisons" ("Слоўнік беларускіх народных параўнанняў") of T. Valodzina and L. Salavei [1]. According to the compilers, this dictionary – is an experience of the most complete collection of Belarusian national fixed comparisons. This dictionary contains more than 8 thousand of comparisons of different types, accompanied with linguocultural comments.

Bulgarian phraseology of comparisons is presented with the dictionary of V. S. Kiuvliievoi-Myshaikovoi [9], in which about 1500 of units are fixed.

The dictionary of fixed comparisons of the Polish language of M. Banko contains more than 2000 units [29]. As the source of the material for this dictionary, as mentioned the compiler, were not only other dictionaries, but also the computer Corpus of the Polish language PWN (Korpus Języka Polskiego PWN), which enabled to define meanings of the units, field of usage, and to determine frequency (comparisons inside the dictionary entry are located according to frequency) [29, p. 7]. This lexicographical work is interesting because of detailed study of the material, as M. Banko accompanies a series of comparisons with etymological information.

The authors under the direction of Zh. Fink compiled a dictionary of Slavic comparative phraseology in which the original language is Croatian, and the target ones — Slovenian, Macedonian, Bulgarian, Ukrainian, Russian, Polish, Czech and Slovak language ("Hrvatsko-slavenski rječnik poredbenih frazema" ("Croatian-Slavic dictionary of comparisons"), 2006) [25]. The dictionary contains 540 "comparative phraseological units" with comparative conjunctions that are located in alphabetical order of the core words. In some cases, the explanation of the meaning is supplemented with either situational characteristic and/or contextual use of the headword or specification and/or narrowing of meaning. In addition, an illustrative material was proposed, quotations from the fiction works of modern Croatian writers, from periodicals, international search network Internet, and in cases where it was impossible to confirm the phraseological unit in the mentioned sources, the illustrative materials were made by the author of the Croatian part of the dictionary.

In the preface to the "Bolshoi slovar russkikh pohovorok" ("Big dictionary of the Russian proverbs") V. Mokiienko notes that the compilers of this dictionary tried to "give the most complete list of Russian national idiomatics in all its functional and stylistic areas — literary, journalistic, dialect, colloquial, substandard and professional. Actually, here we largely followed the maximalist principle of V. I. Dal, which was nowadays lexicographically justified by B. O. Larin, who created the concept of complete dictionaries ... This approach, which follows from the traditions of European lexicography, is productive at least because it allows to present lexicographically a particular part of the national language as a relatively complete system. Such attempt was made in this dictionary on the material of Russian proverbs" [14]. During the processing of principles of creating the paper version of the "Ukrainian-Russian-Belarusian-Bulgarian-Polish dictionary of comparisons", in particular, the principles of selecting the material, the efforts were directed to the most comprehensive rendering of some fragment of language phenomena – attribute comparisons.

Agreeing with A. Dolhova ("If the author of a dictionary does not clearly distinguish fixed and occasional comparisons, then such dictionary, which contains a broad strata of turns of speech and language, creates a specific national picture of the language and gives a detailed view of the figurative potential of comparisons in language practice of a speaker"[4]), we should note that the involvement of the fixed and occasional units in the dictionary does not give rise to their non-differentiation in the phraseographic work (for this there exists a system of stylistic marks in the dictionary). The presence of modern technological means allows you to reproduce "synchronous dynamics" of the language state and "implemented potential". The fixation of transformation of fixed units is particularly interesting about the "potential" of comparisons. In this respect there is an interesting approach of V. Mokiienko, which states

that measure of mainly speech usage of proverbs is their active variation as the strict differentiation of fixed phrases from non-fixed ones is quite relative [14, p. 6].

Transformation of five language dictionary of comparisons from paper into electronic form

The electronic form of the above mentioned dictionary of comparisons we consider as information and reference system. For such transformation from paper form we will analyze its internal structure. The macro-level of the dictionary is shown in Fig. 1.

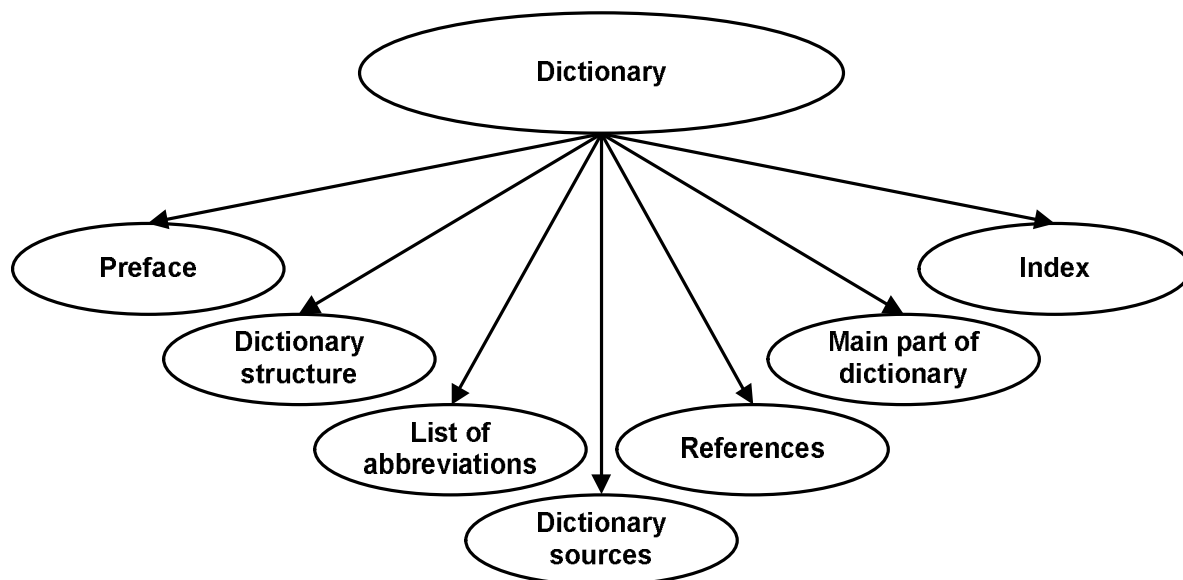

Fig. 1. The macro-structure of five language dictionary of comparisons

In our opinion, in the electronic version of the dictionary on the macro-level the following should be done:

- to convert the preface into collection of the analytical materials, dedicated to functioning of comparisons in language;
- to convert the description of the dictionary structure, list of abbreviations, dictionary sources and references into the reference elements of the system;
- to present the main part of the dictionary in the form of lexicographic database, where the structural relations of the medio- and macro-level will be represented;
- do not store indexes at all, but to generate them from the corresponding queries if necessary.

In order to reveal the structure and the medio- and macro-level relations we will consider the below stated array of dictionary entries.

укр. БРУДНИЙ (ВИМАЩЕНИЙ, ГРЯЗНИЙ, ЗАБРЬОХАНИЙ, ЗАКУРЕНИЙ, ЗАМАЩЕНИЙ, ЗАМУРЗАНИЙ, ЗАТАЛАПАНИЙ, ЗАТЕЛЕПАНИЙ) — рос. ГРЯЗНЫЙ — біл. БРУДНЫ — бол. ЗАЦАПАН (МРЪСЕН) — пол. BRUDNY (UMAZANY, UMORUSANY, ZBRUDZONY)

укр. БРУДНИЙ МОВ КОЧЕРГА; БРУДНИЙ НАЧЕ ДНО ПОМИЙНОГО ВІДРА; ЗАМАЩЕНИЙ ЯК СМОЛЮХ; ЯК МАЗНИЦЯ (МАЗНИЧКА) — рос. ГРЯЗНЫЙ КАК ЗАТУЛА; ГРЯЗНЫЙ КАК МУСОРНЫЕ ЯМЫ; ГРЯЗНЫЙ КАК ЧУГУН [‘дуже брудний (про предмет)’] — біл. БРУДНЫ ЯК ПАРАВОЗ — пол. BRUDNE JAK CZARNA OPONA; BRUDNA JAK ŚCIERKA ‘дуже брудний’

укр. інд.-авт. «По хаті вештався брудний, мов кочерга, слуга» (А. Чайковський); інд.-авт. «Семльований і Малаялам, Сем(пл) і Павук, Бівіс і Батгед з претензіями на IQ вище 150, два вар’яти, два збоченці, <...> два розбежені підлітки з язиками брудними, наче дно помийного відра» (Л. Дереш); діал. замащений як смолюх [Фр, т. 3, с. 176]{Укр. діал. СМОЛЮХ — ОБСМАЛЕНИЙ ФАРТУХ СМОЛЯРА АБО КОВАЛЯ [Фр, т. 3, с. 176]}; як мазниця (мазничка) [СФУМ-2008, с. 363]; «Нащо мені та ягниця, Що ти сама як мазниця, А я візьму в одній льолі, Аби мені до любові!» (народна

пісня «Ой ти, гарний Семене») — **рос.** діал. *грязный как затула* [СПП, с. 95]; *грязный как мусорная яма* [Горб, с. 61]; інд.-авт. «Тогда в бухте стояли старинные броненосцы без броня, красные от ржавчины и **грязные, как мусорные ямы**» (К. Паустовський); діал. *грязный как чугул* [СПП, с. 121] — **біл.** інд.-авт. «Гэта быў горад, **брудны як паравоз**. Ён зрабіў яго прыгожым, харошым» (<n-europe.eu/.../issledovaniya_gorodov_bielarusi_vozmozhny_li_bielarusskie_chemberlenny>) — **пол.** інд.-авт. «Ściany dymne i **brudne jak czarna opona**, A z przodu rzeźba sterczy jak cyces na czole» (А. Міцкевич); *brudna jak ścierka* [НКРР, т. 1, с. 203]; «Stanowczo woli być żółta jak cytryna niż brudna jak ścierka!» (<pl.wikisource.org/wiki/Jędza>).

укр. БРУДНИЙ ЯК ДЕХТЯР; БРУДНИЙ ЯК ШАХТАР; ЗАКУРЕНИЙ ЯК КОМИНЯР; МОВ ОПУДАЛО — **рос.** ГРЯЗНЫЙ КАК КОЧЕГАР; ГРЯЗНЫЙ КАК МАЗЕПА; ГРЯЗНЫЙ КАК ТРУБОЧИСТ; ГРЯЗНЫЙ КАК ЧУМИЧКА — бол. ЗАЦАПАН КАТО ТРЪБОЧИСТ; МРЪСЕН КАТО ЦИГАНИН — **пол.** BRUDNY JAK SZWED; UMAZANY (ZBRUDZONY) JAK MAZERA; UMORUSANY JAK KOMINIARZ ‘дуже брудний’

укр. діал. «Зато пішла така приповідка “**брудний, як дехтяр**”» (С. Мадзелян); інд.-авт. «Такий же кацапомовний і **брудний, як шахтар**, і такий же тупий і смердючий як немита корова» (<vlasi.net/index.php>); діал. «...**Закурений як коминяр** комбайніста на перекир дійсности сьпіват: овес, овес, овес зелений, хто тя буде овес косив, як я буду шаблю носив» (С. Мадзелян); діал. мов опудало [ССНП, с. 107] — **рос.** *грязный как кочегар* [Ог, с. 287]; «В общем, как мне рассказывал Виталий, ехал некто очень **грязный, как кочегар**, на драном лязгающем велосипеде, ну и получил слово *вдогонку*» (<turizm.lib.ru/f/feja_1/talk.shtml>); діал. *грязный как мазёпа* [СПП, с. 104] {РОС. ДІАЛ. **МАЗЕПА** — БРУДНУЛЯ [СПП, с. 104]}; діал. <*грязный*> как побиращенка [СПП, с. 111] {РОС. ДІАЛ. **ПОБИРАЩЕНКА** — ЖЕБРАЧКА [СПП, с. 111]}; *грязный как трубочист* [Горб, с. 61]; «Оказавшись на воле, ободранный, **грязный, как трубочист**, но невероятно счастливый парень бросился целовать своих спасителей» (<eg.ru/publication.mhtml>); *грязный как чумичка* [Ог, с. 764]; «Мама мне в детстве говорила: “Опять ты вся **грязная, как чумичка!**”» (<speakrus.ru/44/f4456.htm>) — бол. інд.-авт. «Ето го и Хавър, задимен, **зацапан със сажиди, като тръбочист**» (А. Константинов); «Еми циганите са... си цигани. То затва казват... “Крадлив като циганин”, “Мръсен като циганин”, “Тъп като циганин”» (<bgns.net/site/index.php>) — **пол.** заст. *brudny jak Szwed* [НКРР, т. 3, с. 418]; заст. *umazany (zbrudzony) jak Mazera* [Wóyc, т. 2, с. 95]; *umorusany jak kominiarz* [SP, с. 172]; «Przychodziłem z boiska “**umorusany**” **jak kominiarz**» (<www.koronakielce.net/article/wywiad_kozubek>).

Вислів **пол.** UMAZANY (ZBRUDZONY) JAK MAZERA, ймовірно, сягає народних оповідань про любовні пригоди Мазепи [НКРР, т. 2, с. 418].

укр. БРУДНИЙ ЯК ДІДЬКО; БРУДНИЙ ЯК ЧОРТ; ГРЯЗНИЙ ЯК ЧОРТ; ГРЯЗНИЙ ЯК САТАНА; ЗАМУРЗАНИЙ ЯК МАРАСУДА; ЗАТАЛАПАНИЙ ЯК ДІДЬКО; ЗАТЕЛЕПАНИЙ ЯК ХОЛЕРА; ЯК <ТА> МАРА (МАРЮКА) — **рос.** ГРЯЗНОЙ КАК БЕС; ГРЯЗНЫЙ КАК ВЕДЬМА; ГРЯЗНЫЙ КАК ЧЁРТ; <МУРЗАТЫЙ, ГРЯЗНЫЙ> КАК ЧЁРТ ИЗ БОЛОТА ВЫЛЕЗШИ — **біл.** БРУДНЫ ЯК ЧОРТ — **пол.** BRUDNY JAK NIEBOSKIE STWORZENIE ‘дуже брудний’

укр. «Та ходив **брудний, як дідько**, І обдертий, як жебрак: Сорочище чорна, груба, Ледве руб держиться руба, А штаниці, мов райтак» (І. Франко); «**Брудна, як чорти** делегація, відправилася на пошуки магазина» (<travel.org.ua/water/index.php>); «Яка я рада була побачити сонечко! Повернулася додому **брудна як чорт** і голодна як звір» (<blog.gala.net/eternity/94407/>); діал. **заталапаний як дідько** [Фр, т. 1, с. 817]; діал. *грязный, як чорт* [Глин]; діал. *грязный, як сатана* [Глин]; діал. *замурзаний, як марасуда* [Глин]; «Інші тазди як тазди, а він такий **зателепаний, як холера**» (В. Стефанік); як <та> *мара* («Після гри він був **як мара**. Швидше б під душ. Відпочити» (3 газети)) [СФУМ-2008, с. 367]; діал. як *марюка* [ССНП, с. 89] — **рос.** діал. *грязной как бес* [СПП, с. 87]; *грязный как ведьма* [Горб, с. 61]; «В кочкарнике после дождей стояла вода; если обходить — заворачивать далеко, долго, и она не от ума поперла прямо, выше колен провалилась в холодную вязкую трясику, едва ползком выбралась, **грязная и мокрая, как ведьма**, и вынуждена была все-таки повернуть» (В. Распутін); *грязный как чёрт* [Горб, с. 61]; «Только под утро явился весь в репьях, **грязный как черт**. Всех перебудил в доме, под дверью орал, чтоб его впустили» (С. Рожкова); діал. <*мурзатый, грязный*> как *чёрт из болота вылезши* [СПП, с. 121] — **біл.** «А што ж — аброслы, **брудны, як**

чорт, гранаты, каска, карабін. Як живая, стаїць у вачах — замурзаны тварык, плечы дрыжаць і падбародачак. А як глядзела яна!» (Я. Бріль) — **пол.** *brudny, jak nieboskie stworzenie* [SJP]; «*A ja właśnie wróciłam z Mszy na cmentarzu, Kasper za wszelką cenę próbował połączyć po dziadkowym grobie wrócił brudny jak nieboskie stworzenie*» (<www.nasz-bocian.pl/modules.php>).

«КОЛИ БОЛОТО — ДІДЬКОВА ОСЕЛЯ, ТО СИДЯЧИ В НІЙ ДІДЬКО МУСИТЬ ЗАТАЛАПАТИСЯ ПО ВУХА» [ФР, т. 1, с. 817].

укр. БРУДНИЙ ЯК ЗЕМЛЯ — **рос.** ГРЯЗНЫЙ (ГРЯЗЕН) КАК ЗЕМЛЯ — **пол.** BRUDNY JAK ŚWIĘTA ZIEMIA ‘дуже брудний’

укр. інд.-авт. «*Боже ж, мій Боже, — скрушино похитали головою мати, — ноги вибігало, руки осквернило та запаскудило, весь брудний, як земля*» (М. Осадчий) — **рос.** «*Я видел, что учителя, В отличие от деревенских, В одежде, грязной, как земля, Не ходят*» (<zhurnal.lib.ru/w/wencimerow_s_m/8888u.shtml>); «*Зверев велик, как ветер, слаб, как тростник под ветром, грязен как земля, стихием как весенний снег в горах, умён как малый ребенок, омерзительен как debil, постоянный клиент дурдома*» (К. Кузьминский, Г. Л. Ковальов) — **пол.** *brudny jak święta ziemia* [SP, с. 22]; «*Brudny jak święta ziemia oprzytomniałem i pod eskortą Stefana udałem się do domu*» (<www.gim3.tbq.net.pl/socratesnowy/200405/frazeologia/index.html>); «*Targaliśmy z piwnicy letnie opony i pojechałam je zmienić. Samochód brudny jak święta ziemia, w środku tylko dziada brakowało (bo ja robiłam za babę)*» (<goodnews.blox.pl/2007/04/Letnie-opony.html>).

У ПОРІВНЯННІ BRUDNY JAK ŚWIĘTA ZIEMIA ЙДЕТЬСЯ ПРО КОЛІР ЗЕМЛІ, А СЛОВО ŚWIĘTY ‘СВЯТИЙ’ СЛУГУЄ ДЛЯ ВИРАЖЕННЯ ЕКСПРЕСІЇ, ЯК У ВИСЛОВАХ ŚWIĘTA CIERPLIWOŚĆ, ŚWIĘTA RACJA, ŚWIĘTA PRAWDA І Т. ІН. [SP, с. 22].

укр. БРУДНИЙ (ГРЯЗНИЙ) ЯК СВИНЯ; ЯК СВИНЯ НЕСКРЕБЕНА — **рос.** ГРЯЗНЫЙ КАК СВИНЬЯ — **пол.** BRUDNY JAK ŚWINIA ‘дуже брудний’

укр. брудний, як свиня [ПазЛП, с. 88]; «*Господи, як же він гляне у ті великі очі, він, червоний від крові, як тигр, і брудний, як свиня, іменно — “як свиня”*» (Б. Лепкий); діал. *грязный, як свиня* [Глин]; діал. *як свиня нескребена* [СШП, с. 133] — **рос.** *грязный как свинья* [Горб, с. 61]; «*Выбрался оттуда он грязный, как свинья, и почти сразу же рядом с ним остановился милиционерский “уазик”*» (Олексій Іванов, НКРЯ); «*Из всей сельской молодежи, панковал один лишь я, я носил портки из кожи и был грязный как свинья*» (<www.pofludi.com/index.php>) — **пол.** *brudny jak świnia* [SP, с. 22]; «*Przybyłem w stanie godnym pożalowania, brudny jak świnia. Teraz wiedzie mi się bardzo dobrze, już cztery razy kapalem się w morzu*» (<www.da.frassati.omi.opoka.org.pl/pg-listy.html>); «*Fakt, gaźnik był brudny jak świnia, ale po jego wyczyszczeniu nic się kondycja Panonii nie poprawiła. Można wręcz powiedzieć, że było jeszcze gorzej*» (<www.panonar.riders.pl/klub/gazety/droga.html>).

СВИНЯ «ЗДАВНА ПОВАЖАЛАСЯ В НАРОДІ; ЗГОДОМ... СТАЛА НЕЧИСТОЮ ТВАРИНОЮ, ОСКІЛЬКИ АСОЦІЮЄТЬСЯ З БРУДОМ, БОЛОТОМ, ВСЯКОЮ НЕЧИСТЮ»; «У НАРОДНІЙ УЯВІ ТВАРИНА СИМВОЛІЗУЄ НЕРОЗБІРЛИВІСТЬ, А ТО Й НЕРОЗУМ» [Жайв, с. 526]. ОТЖЕ, СВИНЯ — ЦЕ НАСАМПЕРЕД СИМВОЛ БРУДУ, ФІЗИЧНОГО І МОРАЛЬНОГО: БРУДНА, ВПЕРТА, ЖАДІБНА, НАХАБНА, НЕВДЯЧНА, НЕПОРЯДНА, ПИХАТА, ДУРНА ТОЩО. ПИЯЦТВО АСОЦІЮЄТЬСЯ ТАКОЖ ІЗ ЦІЄЮ ТВАРИНОЮ (ДИВ. П’ЯНИЙ). В УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ СИСТЕМІ НАЯВНІ ЧИСЛЕННІ ФО, ЩО ВЕРБАЛІЗУЮТЬ УЯВЛЕННЯ ПРО НЕГАРНО ВБРАНУ ЛЮДИНУ: ВИРЯДИЛАСЯ ЯК СВИНЯ В НАРИТНИКИ; ЯК СВИНІ В НАМИСТІ; ГАРНО ЯК СВИНІ ПІД ЛОПУХОМ; ЙДЕ ЯК ДО СВИНІ СІДЛО [СШП, с. 132]; ЯК СВИНЯ В ХОМУТІ ЗІ СЛ. ВИГЛЯДАТИ [ФСУМ, с. 781].

укр. БРУДНИЙ ЯК ПОРОСЯТА; ВИМАЩЕНИЙ ЯК ПОРОСЯ — **рос.** ГРЯЗНЫЙ КАК ПОРОСЁНОК ‘дуже брудний, про дитину’

укр. «*І коли ми нарешті вилізли з калабані, нещасні й брудні, як поросята (не ми, а сама грязь), вона й словом не задала нам нашого до неї ставлення*» (<iucoguitns.livejournal.com/4002.html?thread=9890>); *вимащений як порося* [СШП, с. 120] — **рос.** *грязный как поросёнок* [Горб, с. 61]; *грязный как поросенок* [Ог, с. 493]; «*Мокрый весь, грязный, как поросенок. Да и бабушка мне потом всыпала ремнем. Серьезно влетело...*» (О. Сафонов).

укр. ЗАБРЬОХАНІЙ МОВ ТІЧКА ПСІВ ПІД ОСІНЬ; ПОТНИЙ ЯК БАРАН — **рос.** ГРЯЗЕН КАК ЖИВОТНОЕ; ГРЯЗНЫЙ КАК КОЗЁЛ; ГРЯЗНЫЙ КАК МЕДВЕДЮГА ‘дуже брудний, неохайний’

укр. інд.-авт. «Вони в грязі, забрьохані, мов тічка псів під осінь, бігли через якусь сонне село, що солодко спало ще свій ранішній сон» (Г. Косинка); діал. потний як баран [ССНП, с. 12] — **рос.** «Он был отвратителен и грязен, как животное, пресмыкался в грязи и пыли, как гад, и такая же темная и таинственная, как души животных, была его душа» (Л. Андреев); грязный как козёл [БМС, с. 52]; «Другие опровергают эту точку зрения, считая, что речь идет о признаках животных, перенесенных на людей: Колян был упрямый, как свинья, а Леха грязный, как козел» (Бор Алекс); діал. грязный как медведюга [СППП, с. 105].

ВИМАЩЕНИЙ див. **БРУДНИЙ**

ГРЯЗНИЙ див. **БРУДНИЙ**

ЗАБРЬОХАНИЙ див. **БРУДНИЙ**

ЗАКУРЕНИЙ, ЗАМУРЗАНИЙ, ЗАТАЛАПАНИЙ, ЗАТЕЛЕПАНИЙ див. **БРУДНИЙ**

The medio-level of the dictionary is represented with link “see” to the full entry of the dominant of the synonymous row of the thematic words, which create the dictionary register (Fig. 2). Therefore, near the headword of the full entry these synonyms are given in parentheses.

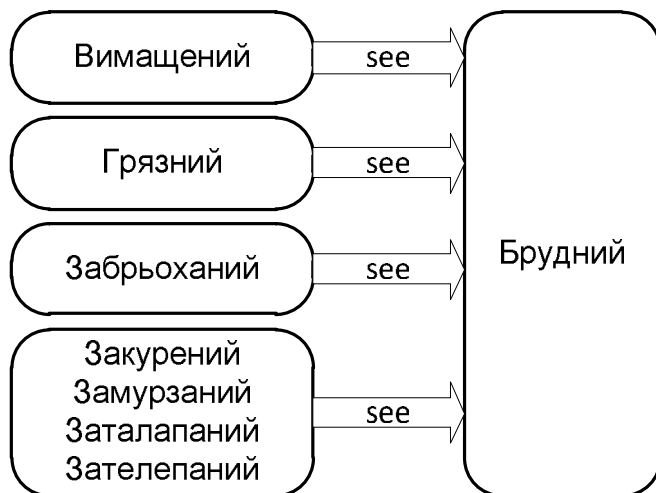

Fig. 2. The medio-level of five language dictionary of comparisons

On the macro-level the dictionary entry has hierarchical structure (Fig. 3-8).

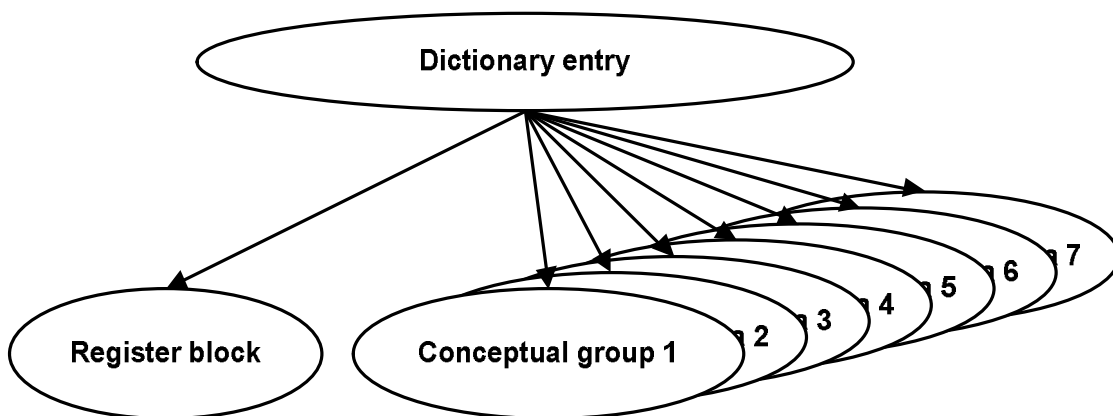

Fig. 3. The generalized structure of the entry of five language dictionary

On the upper level (Fig. 3) an entry contains a register block and number of blocks in which the comparisons are united according to belonging to a specific concept or sub-concept.

The structure of the register block is shown in Fig. 4, and the structure of the conceptual group – in Fig. 5.

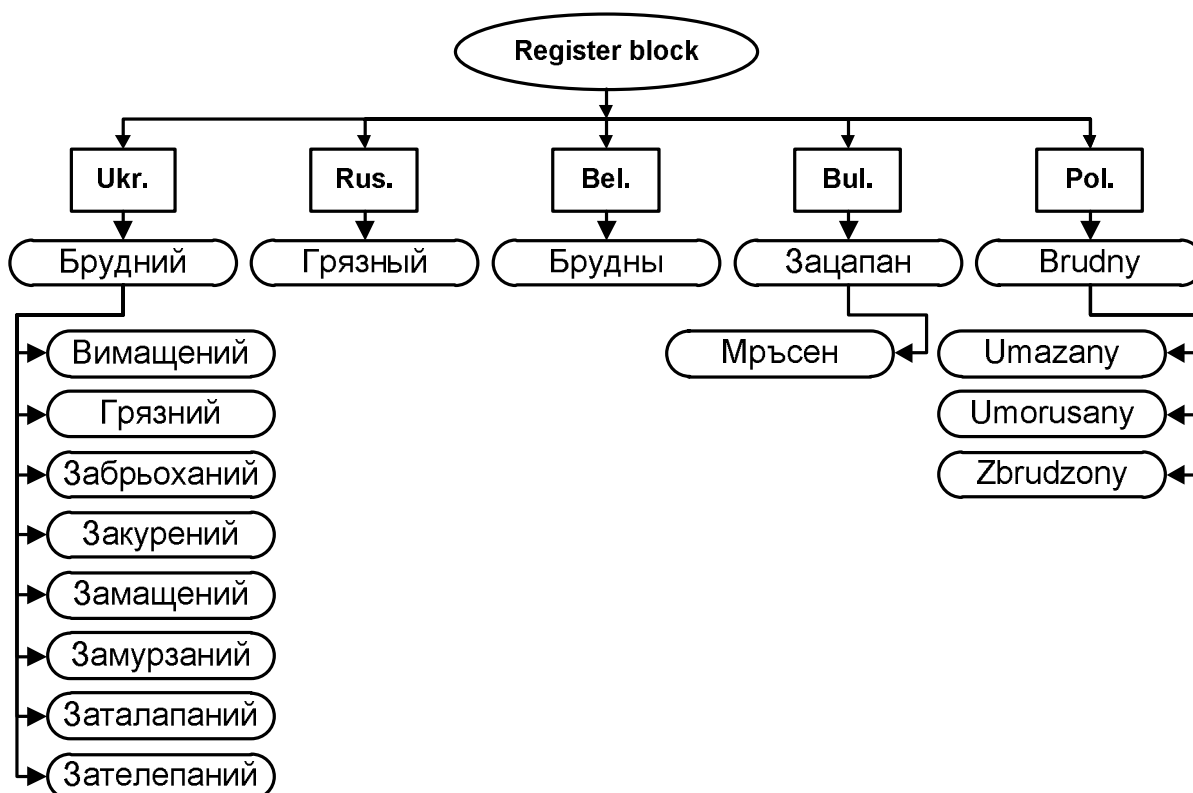

Fig. 4. The structure of the register block of the entry of five language dictionary of comparisons

Thematic words in Ukrainian (**БРУДНИЙ**), near which, if necessary, the synonyms are given in parentheses, are the base of the register block. The register block contains also thematic analogs and their synonyms in Russian, Belarusian, Bulgarian and Polish.

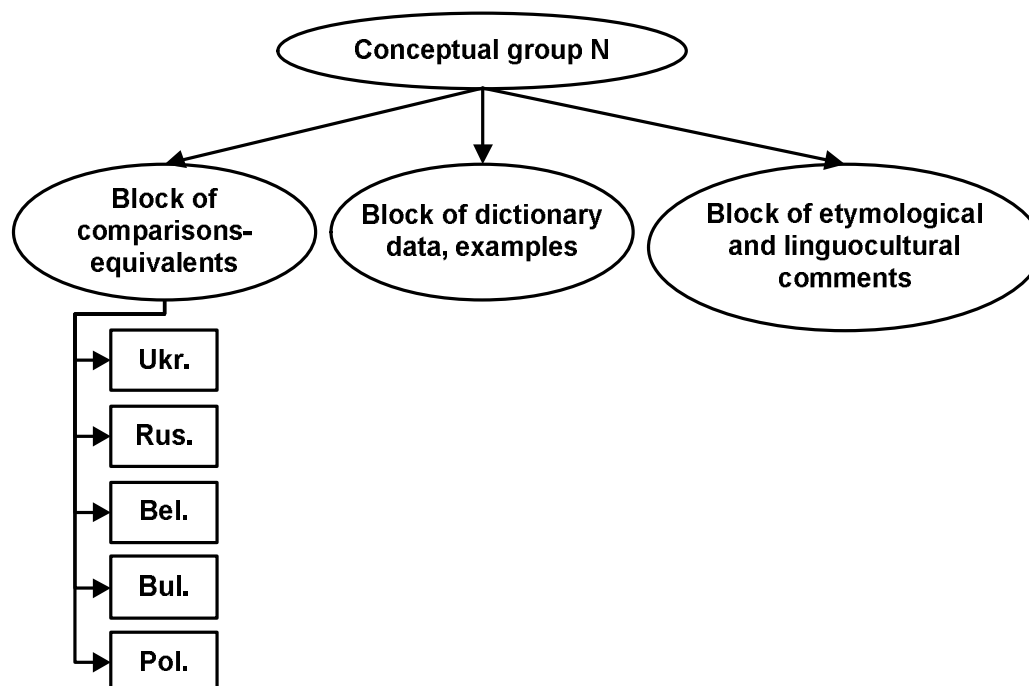

Fig. 5. The structure of the conceptual group of the entry of five language dictionary of comparisons

At the beginning of the conceptual group there is a block containing the comparisons in Ukrainian language and their equivalents in Russian, Belarusian, Bulgarian and Polish. It is followed by a block with examples of usage of the presented comparisons and their equivalents in all languages, and, if necessary, a

block of etymological and linguocultural comments (in the example given in this article they are set off with the reduced capital letters).

The structure of the initial block of the conceptual group is shown in Fig. 6. Structurally, it consists of sub-blocks containing comparisons-equivalents in each language presented in this dictionary. If it is necessary, for each comparison the clarification of its meaning can be indicated. At the end of the block there is a general meaning of comparisons of this group for all languages.

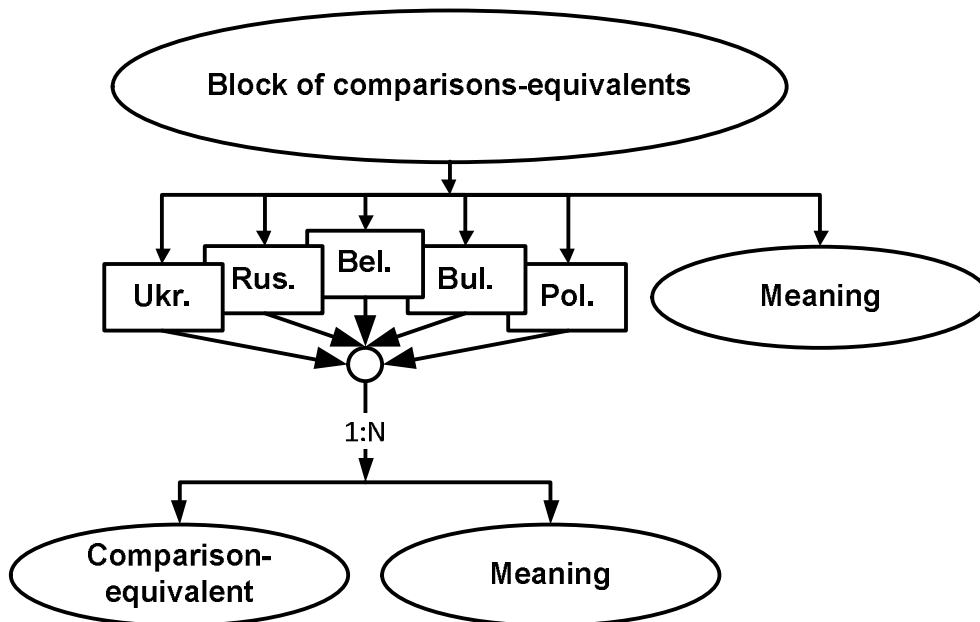

Fig. 6. The structure of the comparisons-equivalents block of the conceptual group of the dictionary entry

The structure of the block with data from the dictionaries and examples is presented in Fig. 7.

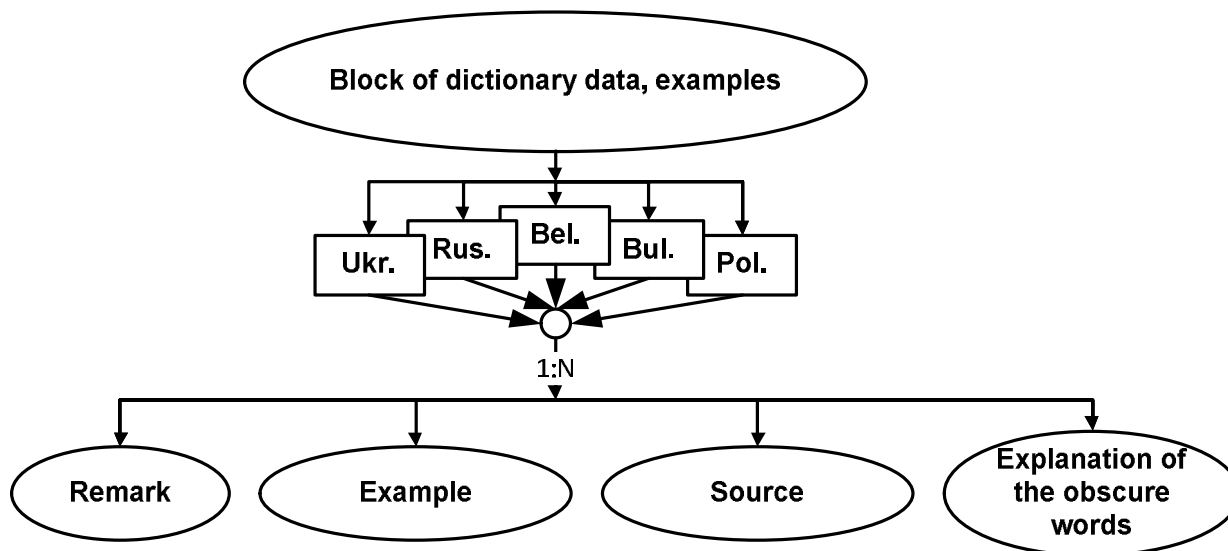

Fig. 7. The structure of the block with data from the dictionaries and examples of comparisons' usage

For all languages the structure of the examples of usage is the same. It contains stylistic remark, an example of usage itself, the source from which the example was taken, and the explanations of the obscure words. The remarks and explanations of the obscure words are optional components that appear in the structure of the entries if necessary.

The etymological and linguocultural comments are also optional structural elements; their structure is quite clear (Fig. 8): the comment itself and the source from which it was taken.

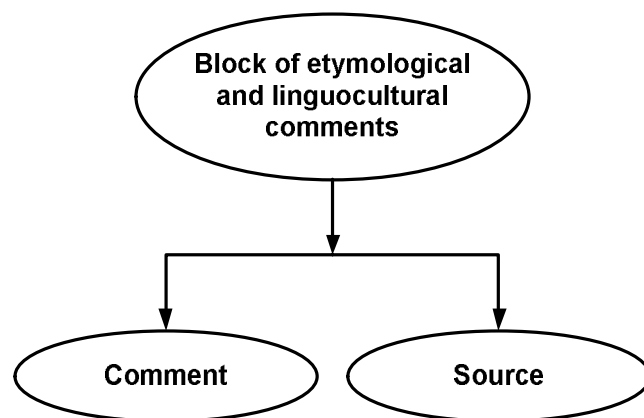

Fig. 8. The structure of the block of the etymological and linguocultural comments

Conclusions

In the electronic form the Ukrainian-Russian-Belarusian-Bulgarian-Polish dictionary of comparisons should be presented as information and reference system, the basis of which will be lexicographical database that contains the dictionary entries. As additional elements this system will include analytical materials, dedicated to functioning of comparisons in language and bibliography of the corresponding scientific and lexicographical systems. In perspective, the electronic version of the dictionary should be supplemented with means of editing the information and the possibility of putting it on the Internet should be provided.

1. Valodzina T. *Slovník belaruskich narodnyh paravnannjajw* / T. Valodzina, L. Salavei. – Minsk : Belaruskaja navuka, 2011. – 482 s.
2. Horbachevych K. S. *Slovar' sravnenij i sravnitel'nyh oborotov v russkom jazyke* / K. S. Horbachevych — M.: OOO «Izdatel'stvo AST»: OOO «Izdatel'stvo Astrel'»: ZAO NPP «Ermak», 2004. — 285 s.
3. Dobrolozha H. *Krasne slovo — jak zolotyj ključ: Postijni narodni porivnjannja v govirkah Seredn'ogo Polissja ta sumizhnyh terytorij* / H. Dobrolozha. — Zhytomyr: Volyn', 2003. — 160 s.
4. Dolhova A. O. *Sposoby predstavlenija ustojchivyh sravnenij v slovarjah raznyh tipov (v russkoj, anglijskoj i nemeckoj leksikograficheskih tradicijah)* / A. O. Dolhova // *Vesnik BDU. Serija 4: Filalogija. Zhurnalistyka. Pedagogika*. — 2005. — № 2. — S. 106–111.
5. *Elektronnyi slovník porivnian*. — *El. resurs: <http://www.mova.info/Page2.aspx?l1=64>*.
6. *Etymolohichni slovník ukrainskoj movy* / [hol. red. O. S. Melnychuk]. — U 7 t. — K.: Naukova dumka. — T. 1. — 1982. — 631 s.; T. 2. — 1985 — 570 s.; T. 3. — 1989. — 549 s.
7. Ivantsova Ye. V. *Idiolektnyj slovar' sravnenij sibirskogo starozhila* / E. V. Ivantsova. — Tomsk, 2005. — 162 s.
8. Kozhevnikova N. A. *Materialy k slovarju metafor i sravnenij russkoj literatury XIX–XX vv.* / Kozhevnikova N. A., Petrova Z. Ju. — M.: Jazyki russkoj kul'tury, 2000. — 480 s.
9. Kiuвлиieva-Myshaikova V. *Ustojchivite sravnenija v búlgarskija ezik [Tekst]* / Vesa Kiuвлиieva-Myshaikova / Red. M. Ivanova. - Sofija : Izd-vo Bolgarskoj AN, 1986. - 276 s.
10. Kulchycky I. M. *Deiaki aspekty typolohii slovníkiv* / I. Kulchycky, A. Kostenko, N. Osidach // *Prykladna lnhvistyka ta lnhvistychni tekhnolohii: MehaLinh-2008: zb. nauk. pr. / NAN Ukrainy, Ukr. movno-inform. fond [ta in.]; redkol.: Ju. D. Apresian [ta in.]*. — K.: Dovira, 2009. — S. 135-145.
11. Levchenko O. *Ukrainsko-rosijsko-bilorusko-bolharsko-polskyi slovník porivnian* / Olena Levchenko. — Lviv: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika», 2011. — 748 s.
12. *Lnhvistychni ta tekhnolohichni osnovy tlumachnoi leksykohrafii* / V. A. Shyrovok, V. M. Bilozhenko, O. V. Buhakov ta in. — K.: Dovira, 2010. — 295 s.
13. Mokiienko V. M. *Bol'shoj slovar' russkikh narodnyh sravnenij* / Mokiienko V. M., Nikitina T. G. — M.: ZAO «OLMA Media Grupp», 2008. — 800 s.
14. Mokiienko V. M. *Bol'shoj slovar' russkikh pogovorok* / Mokiienko V. M., Nikitina T. G. — M.: Olma Media Grupp, 2008. — 784 s.
15. Mokiienko V. M. *Slovar' sravnenij russkogo jazyka : 11000 slov* / Mokiienko V. M. — SPb.: Norint, 2003. — 603 s.
16. *Mudre slovo: Pryslivya ta prykazky v hovirkakh Nyzhnoi Naddnyprianshchyny* / [zibrav i vporiadkuvav V. Chabanenko]. — Zaporizhzhia: ZDU, 1992. — Vyp. 2. — 169 s.
17. Nazarjan A. G. *Slovar' ustojchivyh sravnenij francuzskogo jazyka* / Nazarjan A. G. — M.: Izdatel'stvo Rossijskogo universiteta družby

narodov, 2002. — 334 s. 18. Nacional'nyj korpus russkogo jazyka. — 2003–2006. — El. resurs: <info@ruscorpora.ru>. 19. Obrazne slovo. Postyni narodni porivniannia / [uporiad. I. Huryn]. — K.: Dnipro, 1974. — 238 s. 20. Oholtsev V. M. Slovar' ustojchivyh sravnenij russkogo jazyka (sinonimo-antonimicheskij) / V. M. Oholtsev. — M.: OOO «Russkie slovari»; «OOO Izdatel'stvo Astrel'»; OOO «Izdatel'stvo AST», 2001. — 800 s. 21. Opyt slovarja tropov Brodskogo / Poluhina V. // Mitin zhurnal. — 1995. — Vyp. 52. — El. resurs: <<http://www.vavilon.ru/metatext/mj52/poluhina.html>>. 22. Pro osnovni zasady rozvytku informaciihoho suspilstva v Ukraini na 2007-2015 roky: zakon Ukrainy vid 9 sichnia 2007 roku № 537-V // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 2007. — № 12. — S. 102. 23. Slovar' pskovskih poslovic i pogovorok / [sost. V. M. Mokiienko, T. G. Nikitina]. — M.: Izdatel'stvo «Norint», 2001. — 175 s. 24. Ukrainski pryslivya, prykazky ta porivniannia z literaturnykh pamyatok / [uporiad. M. M. Paziak]. — K.: Naukova dumka, 2002. — 392 s. 25. Fink Zh. Opyt sostavlenija slovarja slavjanskoj sravnitel'noj frazeologii / Fink Zh. — El. resurs: <www.russian.slavica.org/printout3627.html>. 26. Jurina E. A. Knizhnyj «urozhaj» na filfake / Jurina E. A. — El. resurs: <http://www.almamater.tsu.ru/show_story.phtml?nom=2391&s=1953>. 27. Yurchenko O. S. Peredmovna / Yurchenko O. S., Ivchenko A. O. // Slovnyk stiikykh narodnyh porivnian. — H., 1993. — 176 s. 28. Yankovskiy F. M. Belaruskija narodnyja parawnanni : karotki slownik / F. M. Yankovskiy. — Minsk : Vyshhejs'haja shkola, 1973. — 237 s. 29. Bańko M. Słownik porównań / M. Bańko. — Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2007. — 266 s.